

İLETİM GELİRİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA TEBLİĞ

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

30 Aralık 2015 Tarihli ve 29578 Sayılı
Resmî Gazete’de” yayımlanarak yürürlüğe
girmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, TEİAŞ’ın gelir düzenlemelerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, iletim sistem kullanım ve sistem işletim gelir ihtiyacının belirlenmesine ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğ, 22/8/2015 tarihli ve 29453 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

a) Ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti (AOSM): Yatırımların finansmanı kapsamında kullanılan kaynakların maliyetleri olan, borç maliyet oranı ve özkaynak maliyet oranı ile bu kaynaklar için Kurul tarafından uygun bulunan ağırlıklardan hareketle hesaplanan alternatif getiri oranını,

b) Başkan: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanını,

c) Baz TÜFE: Gelir gereksinimi hesaplamalarında yer alan tutarlara baz olan TÜFE değerini,

ç) Düzeltilmiş reel makul getiri oranı (RMGOd): Reel makul getiri oranının tarifye esas düzenlenmiş varlık tabanı ile aynı dönemsel baza getirilmiş halini,

d) Düzeltme bileşeni: Tarife hesaplamalarına esas öngörülen değerler ile gerçekleşen değerler arasında oluşan farkların parasal etkilerinin tarifelere yansıtılması için kullanılan kalemleri,

e) Düzenlenmiş varlık tabanı: Her bir tarife yılı için yılbaşı ve yıl sonu olmak üzere, düzenlemeye esas net yatırım harcaması tutarlarının itfa edilmemiş kısımlarının güncellenmiş değerlerinin toplanması suretiyle hesaplanan tutarı,

f) Faiz oranı (FO): Düzeltme bileşeni hesaplamalarında kullanılan ve bir tarife yılı için Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenen ağırlıklı ortalama Türk Lirası mevduat faiz oranını,

g) Gelir düzenlemesi: Tarifeleri düzenlemeye tabi tüzel kişilerin, mevzuat uyarınca bir uygulama dönemi ve/veya tarife yılı için öngörülen gelir ve/veya fiyat tavanlarının belirlenmesi amacıyla Kurum tarafından yapılan düzenlemeyi,

ğ) Gelir farkı (GF): İlgili tarife yılına ait gelir tavanının, öngörülen TÜFE endeksine göre hesaplanan değeri ile gerçekleşen gelir arasındaki farkı,

h) Gelir gereksinimi: TEİAŞ’ın sistem kullanım, sistem işletim ve mevzuat çerçevesinde yürütmesi gereken diğer faaliyetlerine ilişkin gelir ihtiyacını,

ı) Gelir tavanı: TEİAŞ'ın bir tarife yılında gelir düzenlemesi yapılan her bir faaliyeti için toplayacağı gelirin sınırını,

ı) Gerçekleşen yatırım harcaması: Bir tarife yılı içerisinde kullanıma hazır hale getirilen yatırımların tutarını,

j) İşletme gideri: TEİAŞ'ın faaliyetleriyle ilgili işletme giderlerini karşılayabilmeleri için gelir gereksinimi hesabında öngörülen tutarı,

k) İletim bedelleri: İletim faaliyeti, sistem işletim ve piyasa işletim gibi hizmetlerin sunulması sırasında oluşan maliyetlerden mevzuat kapsamında uygun görülenler dikkate alınarak hesaplanan bedelleri,

l) Kurul: Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,

m) Kurum: Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,

n) Makul getiri tutarı: Düzeltilmiş reel makul getiri oranının tarife esas düzenlenmiş varlık tabanına uygulanması ile bulunan tutarı,

o) Nominal makul getiri oranı (NMGÖ): Düzenlenmiş varlık tabanını oluşturan yatırım harcamalarının finansmanında kullanılan kaynakların maliyetleri ve piyasa riskleri dikkate alınarak ağırlıklı ortalama sermaye maliyeti (AOSM) yöntemiyle hesaplanan getiri oranını,

ö) Reel makul getiri oranı (RMGO): Nominal makul getiri oranının enflasyon etkisinden arındırılması ile bulunan oranı,

p) Tarife yılı: Bir uygulama dönemi içerisinde yer alan her bir takvim yılını,

r) TEİAŞ: Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketini,

s) TÜFE: Türkiye İstatistik Kurumu tarafından belirlenen Tüketici Fiyat Endeksini,

ş) Uygulama dönemi: Tarife parametrelerinin geçerli olduğu bir yıl ve üzerinde bir zamanı kapsayan süreyi,

t) Verimlilik parametresi: Verimliliğin artırılmasının teşvik edilmesi için, benzer uygulamalar göz önüne alınarak gelir düzenlemesi kapsamında yüzde cinsinden belirlenen parametreyi,

u) Yatırım tavanı: Kuruma sunulan ve Kurul tarafından değiştirilerek ya da değiştirilmeksizin onaylanan yatırım harcamalarına ilişkin tutarı,

ü) Yönetmelik: Elektrik Piyasası Tarifeler Yönetmeliğini,

v) Yöntem bildirimi: İletim tarifesinin uygulanmasına ilişkin TEİAŞ tarafından sunulan ve Kurul tarafından aynen ya da değiştirilerek onaylanan usul ve esasları, ifade eder.

(2) Bu Tebliğde geçmekle birlikte tanımlanmamış diğer terim ve kavramlar ilgili mevzuattaki anlam ve kapsama sahiptir.

İKİNCİ BÖLÜM

İletim Bedelleri

İletim bedelleri

MADDE 5 – (1) İletim bedelleri, TEİAŞ'ın iletim sistem kullanım faaliyetini yürütmesi için gerekli olan maliyetlerden hareketle belirlenir.

(2) İletim bedelleri; iletim sistem kullanım bedelleri, sistem işletim bedelleri ve ilgili mevzuat çerçevesinde oluşabilecek diğer bedellerden oluşur. Bu kalemlerin kapsamı ve her bir kullanıcı grubuna bu kalemlerden hangisi/hangilerinin uygulanacağı yöntem bildiriminde belirlenir. Yöntem bildirimi, TEİAŞ tarafından hazırlanarak Kuruma sunulur. Kurul yöntem bildirimini aynen veya değiştirilerek onaylar.

(3) Bu Tebliğde tanımlanan gelir gereksinimi, gelir tavanı ve gelir farkı düzeltme bileşeni hesaplamaları TEİAŞ'ın iletim sistem kullanım faaliyeti ile sistem işletim faaliyeti (piyasa işletim dahil) için geçerli olmakla birlikte, yatırım harcamalarına ilişkin düzenlemeler ve düzeltme bileşenleri yalnızca iletim sistem kullanım faaliyeti ile ilgili gelir düzenlemelerinde dikkate alınır. Sistem işletim (piyasa işletim dahil) faaliyetine ilişkin gelir gereksinimi ve gelir tavanı hesaplamalarında yatırım harcamaları ve yatırıma ilişkin düzeltme bileşenleri dikkate alınmaz.

İKİNCİ KISIM

Gelir Gereksinimi, Gelir Tavanı ve Düzeltme Bileşenleri

BİRİNCİ BÖLÜM

Gelir Gereksinimi

Gelir gereksinimi hesaplamaları

MADDE 6 – (1) Gelir gereksinimi, uygulama dönemi öncesinde her tarife yılı için aşağıdaki eşitlik (1)'e göre hesaplanır:

$$GG_t = IG_t * \prod_{ud,1}^{ud,t} (1 - X_t) + [(ODVT_t) * RMGO_d] + I_t \quad (1)$$

t : Uygulama dönemindeki her bir tarife yılını,

ud : Uygulama dönemini,

GG_t : t tarife yılına ilişkin gelir gereksinimini,

ODVT_t : tarife yılı yılbaşı ve yıl sonu düzenlenmiş varlık tabanı değerlerinden hareketle hesaplanan tarifeye esas ortalama düzenlenmiş varlık tabanını,

RMGO_d : Uygulama dönemi boyunca geçerli olmak üzere belirlenen düzeltilmiş reel makul getiri oranını (%),

I_t : t tarife yılında yatırımların itfası için ayrılan tutarı,

İG_t : t tarife yılı için belirlenen işletme giderini,

X_t : Uygulama döneminin ilk yılından t tarife yılına kadar olan verimlilik parametrelerini,

gösterir.

(2) Gelir gereksinimi ve bu hesaba esas tüm unsurlar uygulama dönemi baz TÜFE endeksine göre hesaplanır. Bu tutarlarla ilgili bu Tebliğ hükümlerine göre yapılacak güncelleme, baz TÜFE endeksine göre yapılır. Baz TÜFE endeksi gelir gereksinimlerinin onaylandığı Kurul kararında yer alır.

İşletme giderleri

MADDE 7 – (1) İşletme gideri hesaplamaları kapsamında TEİAŞ geçmiş yıllara ilişkin işletme giderlerine ait verileri iletim sistem kullanım ve sistem işletim faaliyetiyle ilgili olan işletme giderleri ile iletim sistem kullanım ve sistem işletim faaliyeti ile ilgili olmayan işletme giderleri olmak üzere gruplandırarak Kuruma sunar. Düzenlemeye esas işletme gideri hesaplamalarına dâhil olan faaliyet ve hizmetler için geçmiş dönem gerçekleştirmeleri ve gelecek döneme ilişkin beklentiler dikkate alınır.

(2) Amortisman giderleri ile finansman gideri niteliğinde olan faiz giderleri, finansal kiralama giderleri ile kambiyo zararları ve gecikme zammı giderleri ile benzer mahiyette olan diğer giderler düzenlemeye esas işletme gideri hesaplamalarında dikkate alınmaz. İletim faaliyeti kapsamında oluşan her türlü vergi, resim, harç, lisans bedeli ve benzeri giderler (KDV ve Kurumlar Vergisi hariç) hesaplamalarda dikkate alınır.

(3) Gerçekleşen işletme giderinin, gelir tavanı hesabında dikkate alınan düzenlemeye esas işletme giderinin üzerinde ya da altında oluşması durumunda, ortaya çıkan farkın gelir ve tarife düzenleme hesaplamalarında dikkate alınmaması esastır.

Yatırım harcamaları

MADDE 8 – (1) TEİAŞ tarife hesaplamalarına esas yatırım tavanı tekliflerini Kurum tarafından istenen kapsam ve sürede Kuruma sunar. Yatırımlar Kurum tarafından incelenir ve yapılan inceleme ve değerlendirmeler de dikkate alınarak Kurul tarafından aynen veya değiştirilerek onaylanır. Tarife hesaplamalarında, Kurul tarafından ilgili mevzuat kapsamında onaylanan yatırım tavanı dikkate alınır.

(2) Yatırım tavanı, iletim sistem kullanım faaliyetinin ve alt faaliyetlerinin yürütülmesi için yapılması zorunlu olan yatırım harcamaları ile yatırım harcaması niteliğindeki diğer harcamalardan oluşur.

(3) Gerçekleşen yatırım harcamasının hesaplanmasında, finansman gideri niteliğinde olan faiz giderleri, vade farkı, kur farkı, kambiyo zararları ve finansal kiralama giderleri gibi giderler ile vergi niteliğinde olan katma değer vergisi ve damga vergisi gibi vergiler dikkate alınmaz.

(4) Yatırım harcamaları, kullanıma hazır hale gelinceye kadar yapılmakta olan yatırımlar adı altında izlenir.

(5) Gerçekleşen yatırım harcaması tutarı ile tarife hesaplamalarında dikkate alınan yatırım tavanının farklı olması durumunda, söz konusu farka tekabül eden itfa ve reel makul getiri tutarları, yatırım farkı düzeltme bileşeni hesaplamalarında dikkate alınarak tarife hesaplamalarına yansıtılır.

(6) Gelir düzenlemesi hesaplamalarında yatırım harcamalarının; harcamaya ilişkin varlıkların faydalı ömürleri, piyasa koşullarındaki borçlanma vadeleri gibi hususlar göz önünde bulundurularak, Kurul tarafından belirlenecek itfa süresi içinde tarife gelirleri vasıtasıyla karışılması esastır.

(7) Bir tarife yılına ait makul getiri tutarı, söz konusu tarife yılına ait tarifeye esas düzenlenmiş varlık tabanına düzeltilmiş reel makul getiri oranının uygulanması suretiyle hesaplanır. Düzeltilmiş reel makul getiri oranına esas hesaplamalarda, AOSM yöntemi kullanılır. AOSM, yatırımların finansmanı kapsamında kullanılan kaynakların maliyetleri olan, borç maliyet oranı ve özkaynak maliyet oranı ile bu kaynaklar için Kurul tarafından uygun bulunan hedef ağırlıklardan hareketle hesaplanır. Özkaynak maliyet oranının hesaplanmasında genel kabul görmüş olan sermaye varlıklarını fiyatlandırma modeli kullanılır. NMGO belirlenirken, piyasalardaki borçlanma maliyetleri ile sermaye getirisi beklentisi dikkate alınır. Kurum bu çerçevede yatırımcılar, yatırım ve finansman kuruluşları ile istişarede bulunabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Gelir Tavanı ve Düzeltme Bileşenlerine İlişkin Hesaplamalar

Gelir tavanının (GT_t) hesaplanması

MADDE 9 – (1) TEİAŞ'ın t tarife yılı için gelir tavanı aşağıdaki (GT_t) eşitlik (2)'ye göre hesaplanır:

$$GT_t = GG_t * (TÜFE_{t-1} / TÜFE_{baz}) + DG_t + GFDB_t - YFDB_{u,t} \quad (2)$$

- GT_t : TEİAŞ'ın t tarife yılında elde edebileceği ve ilgili faaliyet için hesaplanmış gelir tavanını,
GG_t : t tarife yılına ilişkin gelir gereksinimini,
GFDB_t : Gelir farkı düzeltme bileşenini,
YFDB_{u,t} : u uygulama döneminin gelir tavanı hesaplamalarında dikkate alınan yatırım farkı düzeltme bileşinini,
TÜFE_{t-1} : t-1 tarife yılının Ekim ayı için açıklanan TÜFE değerini,
TÜFE_{baz} : Baz TÜFE değerini,
DG_t : 12 nci madde kapsamındaki giderlerden gelir tavanında dikkate alınacak olanların t tarife yılı için öngörülen tutarını,
gösterir.

Gelir farkı düzeltme bileşeninin hesaplanması

MADDE 10 – (1) t tarife yılı için gelir farkı düzeltme bileşeni aşağıdaki eşitlik (3)'e göre hesaplanır:

$$GFDB_t = GF_{t-2} \times (1 + FO_{t-1})^2 \quad (3)$$

- GF_{t-2} : t-2 tarife yılı için gelir tavanı ile gerçekleşen gelir arasındaki farkı (TL),
FO_{t-1} : t-1 tarife yılı için belirlenen ve yüzde olarak ifade edilen güncel faiz oranını,
gösterir.

(2) t-2 tarife yılı için yıl sonu gelir farkı, aşağıdaki eşitlik (4)'e göre hesaplanır:

$$GF_{t-2} = GT_{t-2} - G_{t-2} + DGF_{t-2} \quad (4)$$

- GT_{t-2} : t-2 tarife yılı için gelir tavanının, t-2 tarife yılı Haziran ayı TÜFE endeksi değeri kullanılarak yeniden hesaplanan değerini,
G_{t-2} : t-2 tarife yılı Haziran ayı TÜFE endeksi değerine göre gerçekleşen geliri,
DGF_{t-2} : Gelir tavanı hesabına dahil edilen diğer gelirler kapsamında t-2 tarife yılı için öngörülen tutarlar ile gerçekleşen tutarlar arasındaki farkın t-2 tarife yılı Haziran ayı TÜFE endeksine göre hesaplanan değerini,
gösterir.

Yatırım farkı düzeltme bileşeninin (YFDB₁) hesaplanması

MADDE 11 – (1) Yatırım farkı düzeltme bileşeni; gelir gereksinimi hesaplamalarında yatırım tavanları dikkate alınarak uygulama dönemi öncesinde hesaplanan reel makul getiri ve itfa tutarları ile uygulama dönemi içerisinde gerçekleşen net yatırım harcamaları dikkate alınarak hesaplanan gerçekleşen reel makul getiri ve itfa tutarları arasındaki farkın güncellenmesinden elde edilir.

(2) Güncelleme yılları itibarıyla reel makul getiri oranı ve TÜFE uygulanmasıyla ya da faiz oranı ile yapılabilir.

(3) Birinci fıkraya göre hesaplanan yatırım farkı düzeltme bileşeni tutarının uygulama döneminin ikinci yılı gelir tavanı hesaplamalarında dikkate alınması esastır. Söz konusu tutarın tarifiede önemli değişime yol açması durumunda, bu tutar birden fazla tarife yılının gelir tavanı hesaplamalarında faiz oranı ile gerekli güncelleme yapılarak dikkate alınır.

Diğer giderler

MADDE 12 – (1) İletim sistemi kayıplarının TEİAŞ tarafından karşılanacak şekilde satın alınması ve/veya 14/4/2009 tarihli ve 27200 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasası Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği ve diğer ilgili mevzuat kapsamında yürütülen faaliyetler sonucu doğan giderlerin, mevzuatta farklı bir düzenleme bulunmadığı durumda, gelir düzenlemeleri yoluyla karşılanması esastır.

(2) Birinci fıkr kapsamındaki giderlerden Kurumca uygun bulunanlar işletme giderleri içerisinde dikkate alınır. Bu giderlerden işletme giderlerine dahil edilmeyen gelirleri maliyetlerini karşılayacak şekilde gelir tavanına ilave edilerek iletim bedelleri yoluyla karşılanabilir veya usul ve esasları yöntem bildiriminde düzenlenmek şartıyla ilgililere ayrıca yansıtılabilir. Bu giderlerden gelir tavanına dahil edilenlerin öngörülen değerleri ile gerçekleşmeleri arasında oluşacak farklar, gelir farkı düzeltme bileşeni yoluyla tarifelerde dikkate alınır.

(3) Bu madde kapsamındaki giderler aynen karşılanabileceği gibi, verilecek hedefler oranında da karşılanabilir.

(4) Bu madde kapsamındaki faaliyetlerle ilgili olarak gelirlerin giderleri aşması durumunda oluşan net gelirler, ilgililere giderlerin yansıtıldığı usul ve esaslara uygun olarak yansıtılır.

ÜÇÜNCÜ KISIM Çeşitli ve Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan tebliğler

MADDE 13 – (1) 11/8/2002 tarihli ve 24843 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İletim Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 11/8/2002 tarihli ve 24843 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İletim Sistemi İşletim Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ yürürlükten kaldırılmıştır.

Atıflar

MADDE 14 – (1) Bu Tebliğde düzenlemiş olan hususlara ilişkin olarak 24/1/2003 tarihli ve 25003 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektrik Piyasasında Gelir ve Tarife Düzenlemesi Kapsamında Düzenlemeye Tabi Unsurlar ve Raporlamaya İlişkin Esaslar Hakkında Tebliğle yapılan atıflar bu Tebliğle yapılmış sayılır.

(2) 11/8/2002 tarihli ve 24843 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İletim Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğle yapılan atıflar bu Tebliğle yapılmış sayılır.

(3) 11/8/2002 tarihli ve 24843 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İletim Sistemi İşletim Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğle yapılan atıflar bu Tebliğle yapılmış sayılır.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Tebliğ 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu Başkanı yürütür.